

Årsrapport 2016

ConocoPhillips Norge *Pensjonskasse*

Selskapsinformasjon

Organisasjonsnummer:	879 255 562
Legal Entity Identifier (LEI):	5967007LIEEXZXDEU862
Postadresse:	Postboks 3, 4064 Stavanger
Besøksadresse:	Ekofiskveien 35, 4056 Tananger
Hjemmeside:	copno-pensjonskasse.no
Email:	post@copno-pensjonskasse.no

Styret

Styremedlemmer utpekt av ConocoPhillips Norge

Jonny Mæland, styreleder
Kristin Hovda Anfinsen
Christian Bruusgaard
Jarl Ellingsen
Elin Rødder Gundersen
Thomas Olafsrud

Styremedlemmer valgt av og blant medlemmene

Eirik Birkeland
Johann Winkels

Varamedlem utpekt av ConocoPhillips Norge

Egil Jacobsen

Varamedlem valgt av og blant medlemmene

Rolf Sandanger Bolstad

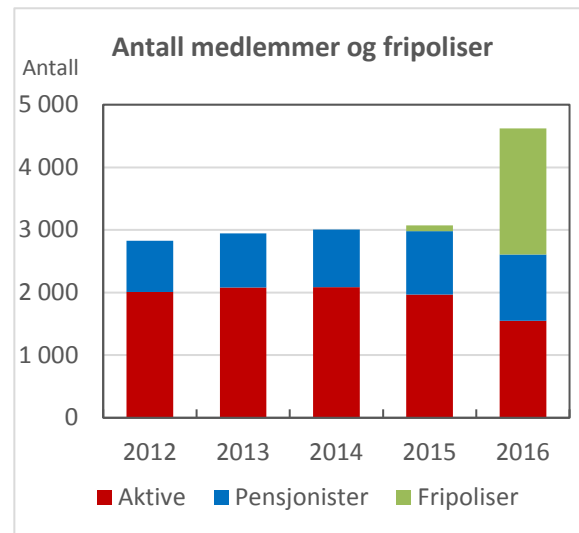
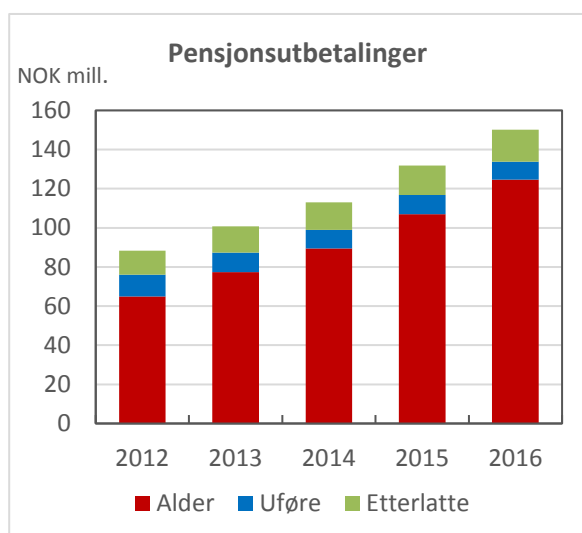
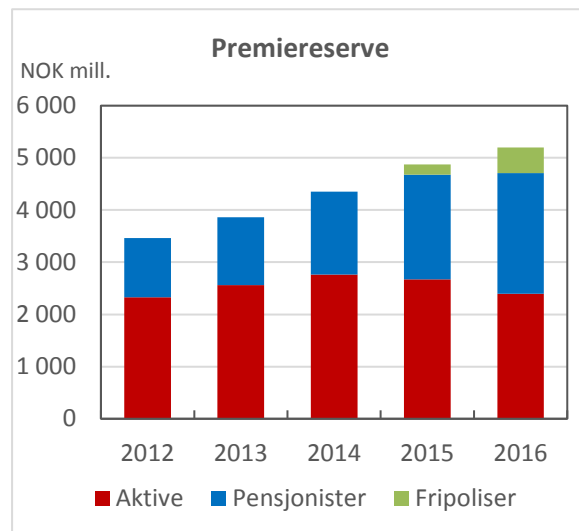
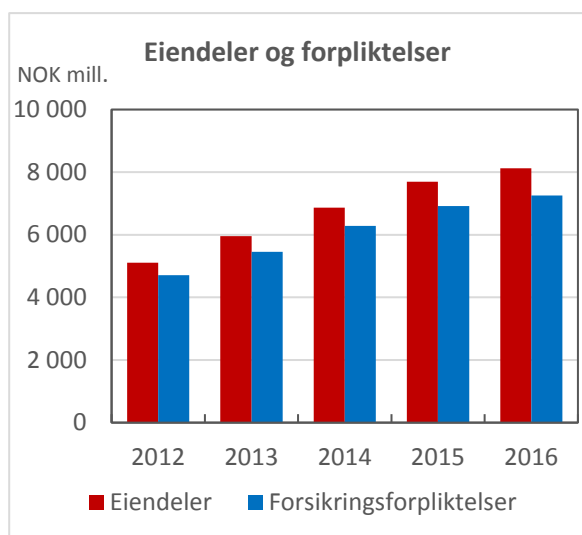
Ledelse og administrasjon

Daglig leder:	Rønnaug Hillier
Ansvarshavende aktuar:	Mercer Norge AS v/ Pål N. Henriksen
Pensjonsadministrasjon:	Storebrand Pensjonstjenester AS
Regnskapsfører:	BDO AS
Revisor:	Ernst & Young AS

Nøkkeltall

Beløp i millioner kroner	2016	2015	2014	2013	2012
Sum eiendeler	8 126	7 693	6 864	5 956	5108
Sum forsikringsforpliktelse	7 251	6 915	6 285	5 451	4 708
Premiereserve	5 198	4 872	4 352	3 861	3 461
Forfalte premier, brutto	442	374	455	383	371
Utbetalte pensjoner, eks. premiefritak	150	132	113	101	88
Totalresultat	97	175	71	90	45
Verdijustert avkastning	6,4 %	8,7 %	11,0 %	11,7 %	9,0 %
Antall aktive medlemmer	1 548	1 966	2 088	2 080	2 009
Antall pensjonister	1 060	1 013	917	864	817
Antall fripoliser *	2 015	91	-	-	-

* Den 1.1.2016 utstedte pensjonskassen 1607 fripoliser for oppsatte uførepensjonsrettigheter og 268 fripoliser til personer som i 2015 valgte frivillig overgang til innskuddspensjon.

Årsberetning 2016

Om virksomheten

ConocoPhillips Norge Pensjonskasse ble etablert i 1987. Pensjonskassen er en selveiende institusjon som forvalter ytelsesbaserte pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og i samsvar med særskilte avtaler med medlemsforetakene ConocoPhillips Norge og Stiftelsen Ekofisk Junior. Pensjonsordningene skal sikre utbetaling av alderspensjon og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer og fripoliseinnehavere, og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner og barn.

Virksomheten drives fra ConocoPhillips Norge sitt kontor i Tananger. Pensjonskassen hadde ingen ansatte pr. 31.12.2016. Administrasjon og daglig drift utføres gjennom kjøp av tjenester. Pensjonskassens virksomhet er ikke av en slik karakter at den forurensrer det ytre miljø.

Rettsstilling

Pensjonskassen driver konsesjonspliktig virksomhet, og står under tilsyn av Finanstilsynet. Selskapet er registrert i Foretaksregisteret. Virksomhet og økonomiske forhold holdes rettslig atskilt fra medlemsforetakenes virksomhet.

Styre og daglig leder

Pensjonskassens øverste organ er styret som består av åtte medlemmer. Seks av styremedlemmene utnevnes av ConocoPhillips Norge, og to av styremedlemmene velges av og blant pensjonskassens medlemmer. Styremedlemmenes funksjonstid er tre år. Styret velger selv sin leder, og utpeker daglig leder som står for den daglige ledelse av pensjonskassens virksomhet.

Elin Rødder Gundersen ble utnevnt som nytt styremedlem med virkning fra 1.8.2016.

Det ble avholdt seks styremøter i 2016.

Medlemsforhold

Ved utgangen av 2016 hadde pensjonskassen totalt 1 548 premiebetalende medlemmer, 1 060 pensjonsmottakere og 2 015 individuelle fripolisekontrakter. Antall premiebetalende medlemmer er i løpet av året redusert med 418 personer mens antall pensjonsmottakere er økt med 47 personer.

Den 1.1.2016 utstedte pensjonskassen 1607 fripoliser til sine medlemmer for opptjent uførepensjon pr. 31.12.2015 og 268 fripoliser til personer som i 2015 valgte overgang til innskuddspensjon med virkning fra 1.1.2016. Det ble i tillegg utstedt 49 fripoliser til fratrådte medlemmer i løpet av året.

Vesentlige hendelser i 2016

Frivillig overgang til innskuddspensjon

ConocoPhillips Norge besluttet i september 2015 å lukke den ytelsesbaserte foretakspensjonsordningen for dekningene alderspensjon, ektefellepensjon og barnpensjon med virkning fra 1.10.2015. Alle ansatte i ConocoPhillips Norge som var aktive medlemmer i pensjonskassen pr. 30.9.2015 mottok tilbud om frivillig overgang til innskuddspensjonsordning med virkning fra 1.1.2016. Pensjonskassen utstedte den 1.1.2016 fripoliser til 268 tidligere medlemmer som valgte overgang til innskuddspensjonsordning.

Endring i uføreproduktet

Nye regler for uføretrygd i folketrygden trådte i kraft 1.1.2015. Myndighetenes formål med de nye reglene er å skape en ordning som støtter opp under arbeidslinjen. Med sikte på å tilpasse private ordninger til de nye reglene for uføretrygd i folketrygden, fastsatte Stortinget den 22.5.2015 nye lovregler som gir rammer for uføredekninger i private skattefaviserte ordninger. De nye reglene trådte i kraft 1.1.2016, med frist til 1.1.2017 for å bringe eksisterende uførepensjonsordninger til opphør.

For å gjøre enkelte tilpasninger til det nye regelverket ble det i 2015 besluttet at opptjening av uførepensjon for nyansatte etter 30.9.2015 skal være uten fripoliseopptjening. For alle andre medlemmer stoppet fripoliseopptjening av uførepensjon den 1.1.2016. Pensjonskassen utstedte samtidig fripoliser for opptjente uførepensjonsrettigheter pr. 31.12.2015

Medlemsforetakene besluttet i 2016 et nytt uføreprodukt i samsvar med rammene som er gitt i de nye reglene for uføredekninger i private skattefaviserte ordninger. De nye uførepensjonsplanene gjelder med virkning fra 1.1.2017.

Fastsettelse av nye pristariffer

Pensjonskassens pristariff for forvaltningspremie ble vedtatt endret med virkning fra 1.1.2016. Den endrede pristariffen har til hensikt å sikre pensjonskassen forsvarlig inndekning for faktiske forvaltningskostnader.

Pristariff for fripoliser og pristariff for fortsettelsesforsikring ble besluttet endret i juni 2016. Pristariff for fripoliser gir en beskrivelse av forsikringsteknisk beregningsgrunnlag, uføretariff og beregningsmodell for administrasjonsreserve. Pristariff for fortsettelsesforsikring angir blant annet beregningsmodell for administrasjonspremie og administrasjonsreserve.

På bakgrunn av en analyse over faktisk uførestatistikk besluttet pensjonskassen i september 2016 å endre uføretariff for ettårig risikoprodukt for uføredekning. Endringen trer i kraft med virkning fra 1.1.2017. Det ble samtidig besluttet å beholde eksisterende uføretariff for uførerettigheter i utstedte fripoliser.

Etablering av hjemmeside

Pensjonskassen utviklet og tok i bruk en egen hjemmeside i juli 2016. Nettsiden har til hensikt å fortløpende publisere generell informasjon om pensjonskassen som kan være av allmenn relevans for både medlemmer, andre rettighetshavere, medlemsforetak og offentligheten.

Endring i selskapsskattesats og innføring av finansskatt

Skatt på alminnelig inntekt ble i desember 2015 vedtatt endret fra 27 prosent til 25 prosent med virkning fra 1.1.2016. Skattesatsen for 2016 videreføres i 2017 for finansforetakene. Ny finansskatt for merverdiavgift-unntatte virksomheter, herunder pensjonskasser, ble vedtatt innført fra 1.1.2017. Finansskatten utgjør 5 prosent av lønn mv. i finanssektoren.

Tilpasninger til finansforetaksloven

Ny lov om finansforetak (finansforetaksloven) ble sanksjonert 10.4.2015. Loven ble satt i kraft 1.1.2016. Det ble gitt enkelte overgangsregler fram til 1.1.2017. Pensjonskassen har i løpet av 2016 gjennomført de endringer som kreves i medhold av loven. Dette omfatter blant annet endrede vedtekter og andre styringsdokumenter, økt hyppighet for styrerapportering og andre praktiske tilpasninger. De endrede vedtekter er godkjent av Finanstilsynet.

Kapitalkrav

Med den nye finansforetaksloven opphørte kapitaldekningsreglene med virkning fra 1.1.2016. Livsforsikringselskapene ble fra samme tidspunkt underlagt Solvens II-regelverk med overgangsregler. Solvens II-regelverket er et fullharmonisert europeisk regelverk som gir risikobaserte kapitalkrav basert på virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser.

Pensjonskasser omfattes ikke av Solvens II-regelverket, men er underlagt soliditetskrav i et regelverk basert på bokførte verdier og faste beregningsrenter. På oppdrag av Finansdepartementet har Finanstilsynet utarbeidet utkast til nye kapitalkrav for pensjonskasser. Utkastet er utformet som en forenklet versjon av Solvens II-kravet, men med utgangspunkt i Finanstilsynets stresstest I. Utkastet har til formål å gjøre kapitalkravet mer betryggende, ved at det bedre skal gjenspeile risikoen i pensjonskassene, inkludert risiko knyttet til pensjonskassenes kapitalforvaltning. De kvantitative begrensningene for pensjonskassenes kapitalforvaltning i kapitalforvaltningsforskriften foreslås opphevet i Finanstilsynets utkast. Dette må ses i sammenheng med at begrensningenes formål nå søkes ivaretatt av det foreslåtte kapitalkravet, samt generelle krav til forsvarlig kapitalforvaltning, risikostyring og internkontroll.

Finansdepartementet sendte den 28.9.2016 på høring forslaget fra Finanstilsynet om nye kapitalkrav for pensjonskasser. I sitt høringsbrev ba Finansdepartementet om høringsinstansenes vurdering av behovet for nye og mer betryggende kapitalkrav for pensjonskasser, og hvordan slike krav bør utformes. Høringsfristen var fastsatt til 9.1.2017. Det ble avgitt 31 høringsssvar, hvorav 11 høringsinstanser avviser Finanstilsynets forslag og 3 høringsinstanser støtter forslaget. Pensjonskasseforeningen avga et felles høringsssvar sammen med NHO, LO, Pensjonistforbundet og NITO.

IORP II

EU parlamentet godkjente den 14.12.2016 et nytt pensjonskassedirektiv, IORP II (Institutions for Occupational Retirement Provision Directive). Direktivet må innarbeides i nasjonal lovgivning innen 13.1.2019, og omfatter tre pilarer: Kapitalkrav (pilar 1), internkontroll og styring (pilar 2) og informasjonskrav (pilar 3). IORP II inneholder ikke nye kapitalkrav, men legger til grunn at dagens Solvens I krav videreføres.

Nye og endrede forskrifter

Forskrift om årsregnskap for pensjonskasseforetak ble sist endret den 16.12.2016, med virkning for regnskapsåret fra januar 2016. Endringene er i hovedsak av teknisk art og har som formål å tilpasse årsregnskapsforskriften til finansforetaksloven.

Finansdepartementet fastsatte den 9.12.2016 en samleforskrift til finansforetaksloven. Finansforetaksforskriften erstatter 50 tidligere forskrifter. Samtidig fastsatte Finansdepartementet en egen forskrift om pensjonsforetak, og gjennomførte tilpasninger til finansforetaksloven i livsforsikringsforskriften og en rekke andre forskrifter på bank- og forsikringsområdet. Finansforetaksforskriften og pensjonskasseforskriften settes i kraft fra 1.1.2017.

Kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningsstrategi

Forvaltning av pensjonskassens eiendeler skjer i samsvar med styrets til enhver tid vedtatte kapitalforvaltningsstrategi. Denne strategien har som formål å sikre at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i samsvar med gjeldende regelverk, og at kundenes, pensjonistenes og andre pensjonsberettigedes interesser blir ivaretatt på en betryggende måte. Gjeldende strategi legger til grunn en langsiktig strategisk allokering hvor aksjer, renteinstrumenter og eiendom utgjør henholdsvis 46 prosent, 40 prosent og 14 prosent. Spesifikke plasseringsbegrensninger, retningslinjer i kapitalforvaltningen, roller og ansvar mv. er innekket i strategidokumentet.

Pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi blir evaluert og styrebehandlet årlig.

Endringer i aksjeporteføljen

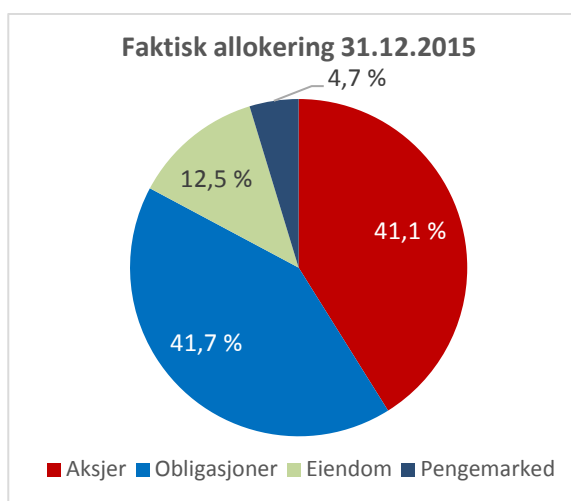
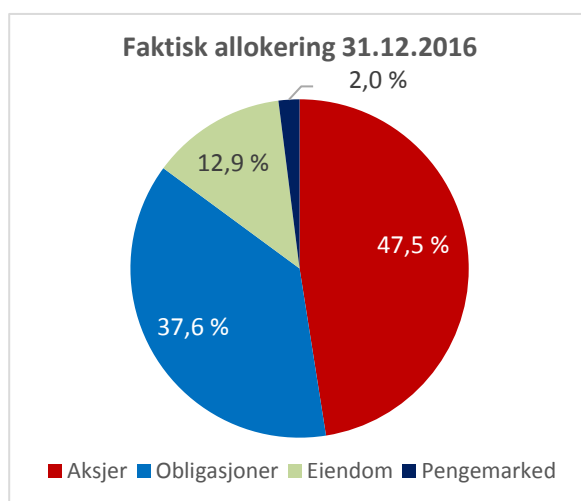
Pensjonskassen investerte til sammen 1 738 millioner kroner i aksjeandeler og solgte aksjeandeler for til sammen 1 290 millioner kroner i løpet av 2016. Samtlige aksjeandeler i Pareto Aksje Norge og Nordea Nordic Small Cap ble solgt. Disse innløsningene ga realiserte gevinster på 208 millioner kroner. I tillegg fikk pensjonskassen en realisert gevinst på 182 millioner kroner som følge av konvertering av andeler fra en ikke-valutasikret andelsklasse til en NOK-sikret andelsklasse i Egerton Equity Fund. Denne konverteringen medførte en netto reduksjon i pensjonskassens samlede valutaeksponering sammenlignet med året før.

Det ble i 2016 tatt inn tre nye aksjefond i pensjonskassens portefølje, henholdsvis Artisan Global Value, Keel Longhorn og KLP AksjeNorden indeks.

Pensjonskassen inngikk i desember 2016 en avtale om å konvertere samtlige andeler investert i Lansdowne DMLO til en NOK-sikret andelsklasse i samme fond. Konverteringen ble gjennomført ultimo januar 2017, og innebærer en realisert gevinst på 47 millioner kroner.

Aktiva allokering

Faktisk aktiva allokering var ved utgangen av året innenfor kapitalforvaltningsstrategiens fastsatte rammer. Netto kjøp av aksjeandeler i 2016 har resultert i en økt aksjeandel fra 41,1 prosent til 47,5 prosent av samlede eiendeler.

Finansiell risiko

Renterisiko

Obligasjonsporteføljen er eksponert for risiko knyttet til endringer i markedsrenten langs rentekurven. Det er i løpet av året ikke benyttet finansielle instrumenter for å redusere denne risikoen. Renterisiko styres gjennom kapitalforvaltningsstrategiens rammer for maksimal durasjon. Gjennomsnittlig durasjon i obligasjonsporteføljen har i løpet av året økt fra 3,3 til 3,5 år. Samtidig er markedsrente tilknyttet obligasjoner i pensjonskassens portefølje høyere enn samme tidspunkt i fjor. Kombinasjonen av høyere markedsrente og høyere durasjon gir til sammen en høyere renterisiko i porteføljen sammenlignet med året før.

Pensjonskassen er i tillegg eksponert for endring i markedsverdi knyttet til forsikringsforpliktelser ved at selskapet har forpliktet seg til å utbetale avtalte beløp på framtidige tidspunkter. Markedsrenten tilsvarende gjennomsnittlig durasjon for forsikringsforpliktelsene har økt, og gjennomsnittlig grunnlagsrente er marginalt redusert sammenlignet med året før. Dette bidrar isolert sett til en lavere risiko sammenlignet med året før. På den annen side har bokført forsikringsforpliktelse økt gjennom året. Samlet gir dette en netto økt renterisiko knyttet til forsikringsforpliktelsene.

Aksjerisiko

Verdien av andeler i aksjefond er eksponert for generell markedsrisiko knyttet til makroøkonomiske forhold, og til spesifikk selskapsrisiko. Porteføljens diversifisering over mange regioner, sektorer og selskaper gir en begrenset spesifikk selskapsrisiko. God avkastning i aksjeporteføljen samt netto kjøp av nye andeler har bidratt til en økt aksjerisiko gjennom året.

Valutarisiko

Investeringer i globale og nordiske aksjefond er eksponert for tap knyttet til negativ valutakursutvikling i forhold til norske kroner. Pensjonskassen har i løpet av året redusert den samlede valutarisikoen gjennom å konvertere et fond fra en ikke valutasikret andelsklasse til en NOK-sikret andelsklasse. Samtlige investeringer i globale obligasjonsfond er valutasikret til norske kroner.

Eiendomsrisiko

Pensjonskassen har indirekte investeringer i ubelånte næringseiendommer som er lokalisert i Norge. Eiendomsinvesteringene er eksponert for markedsmessig risiko, operasjonell risiko, juridisk risiko og finansiell risiko. Markedsmessig risiko består i makroøkonomiske forhold, eiendommens beliggenhet og risiko knyttet til justering av leie. Operasjonell risiko omfatter teknisk risiko, risiko knyttet til leietakere og forsikringer. Juridisk risiko knytter seg til rammebetingelser, servitutter, bruk av hjemmelselskaper mv. Eiendomsporteføljen har en god diversifisering i ulike bygg, leietakere, sektorer og regioner. Eiendomsrisikoen har vært tilnærmet uendret gjennom året.

Kredittrisiko

Obligasjoner og sertifikater er eksponert for endring i markedspris forårsaket av endret pris på konkursrisiko. Pensjonskassen har i sin kapitalforvaltningsstrategi og i forvaltningsmandat fastsatt enkelte restriksjoner som har til hensikt å kontrollere kredittrisikoen. Ved utgangen av året besto 64 prosent av underliggende posisjoner i verdipapirer utstedt fra selskaper med kredittrating lik BBB eller bedre, 3 prosent i verdipapirer utstedt fra selskaper med kredittrating BB og lavere, og 33 prosent i verdipapirer utstedt fra ikke ratede norske selskaper. Durasjonen i porteføljen har økt i løpet av året, og gir dermed en høyere samlet kredittrisiko sammenlignet med året før.

Motpartsrisiko

Pensjonskassen er eksponert for motpartsrisiko knyttet til inngåtte reassuranseavtaler og bankinnskudd. Reassuranseavtale er inngått med et syndikat av selskaper som har en tilfredsstillende rating.

Forsikringsrisiko

Pensjonskassens forsikringsforpliktelser er eksponert for biometrisk risiko som består av dødelighetsrisiko, opplevelsesrisiko og uførhetsrisiko. Dødelighetsrisiko omfatter risiko for dødsfall som utløser utbetalinger eller avsetningsbehov for Pensjonskassen. Opplevelsesrisiko består i at de forsikrede lever lenger enn det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget har tatt høyde for. Uførhetsrisiko betegner risiko for tap gitt endring i uføretilfeller utover det som er forutsatt i beregningsgrunnlaget. Risikoresultatet ga et samlet overskudd for 2016. Delresultatene opplevelse og uførhet bidro positivt, mens delresultatet knyttet til død ga et negativt bidrag.

Likviditetsrisiko

Eiendomsinvesteringer vurderes som lite likvide posisjoner, og betraktes derfor som langsiktige investeringer. Vedtatt kapitalforvaltningsstrategi, inklusiv likviditetsstrategi, sørger for at pensjonskassen til enhver tid har likvide midler plassert i det norske pengemarkedet. Dette gjør pensjonskassen i stand til å møte løpende utbetalingsforpliktelser.

Risikostyring

Pensjonskassens risikostyring framgår av pensjonskassens strategidokumenter. Generelle risikorammer og handlingsregler framgår i overordnet strategi. Pensjonskassens forsikringsstrategi beskriver måling av biometrisk risiko, katastroferisiko, kostnadsrisiko og renterisiko. Kapitalforvaltningsstrategien spesifiserer strategisk aktiva allokering og retningslinjer for kapitalforvaltningen. Strategidokumentene omfatter i tillegg likviditetsstrategi, reassuransestrategi samt omfang og frekvens for styrerapportering.

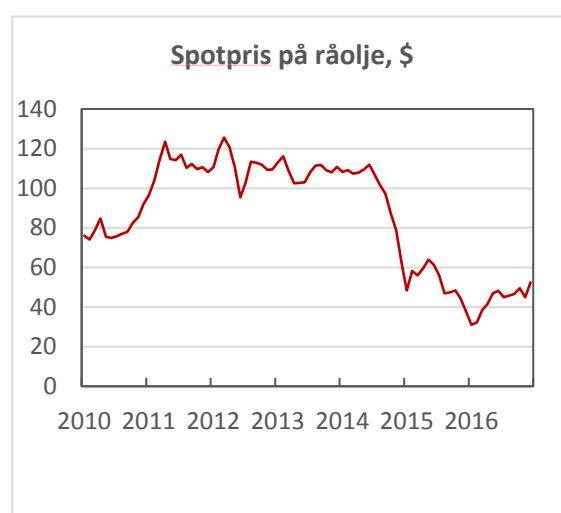
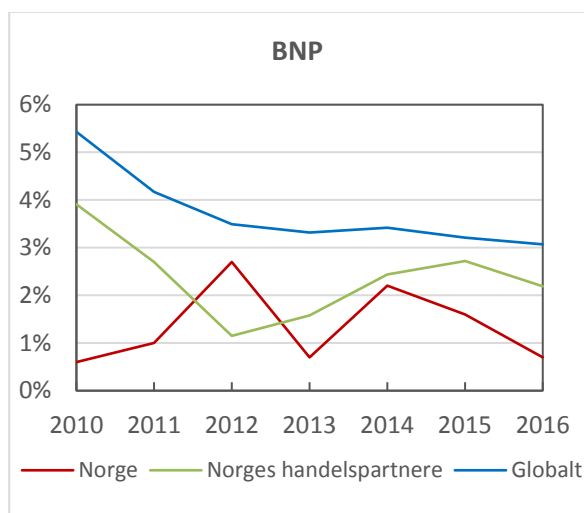
Finansiell risiko måles minimum hvert kvartal ved å simulere et forventet tap dersom et forhåndsdefinert scenario skulle inntreffe. Målingen benytter seg av Finanstilsynets til enhver tid gjeldende stresstester. Risikotoleranse fastsettes som tapspotensial sett i forhold til bufferkapitalen. Tapspotensial omfatter markedsrisiko, forsikringsrisiko, helserisiko, motpartsrisiko, konsentrasjonsrisiko og operasjonell risiko. Styret har fastsatt handlingsregler for ulike grader av bufferkapitalutnyttelse. Styrets vurdering er at pensjonskassen har en tilfredsstillende bufferkapital i forhold til den risikoen pensjonskassen er eksponert for.

Pensjonskassen gjennomgår årlig operasjonelle risikofaktorer og de interne kontrolltiltak som sikrer mot disse. Kontrolltiltakene er nedfelt i interne kontrollrutiner som blir fulgt i den løpende driften. Styret behandlet i desember den årlige dokumentasjonen for internkontroll fra daglig leder og en uavhengig attestasjonsrapport fra ekstern revisor, og fant denne dokumentasjonen tilfredsstillende.

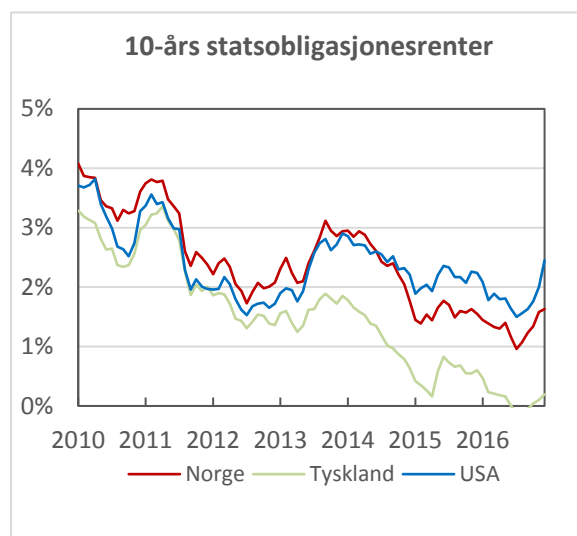
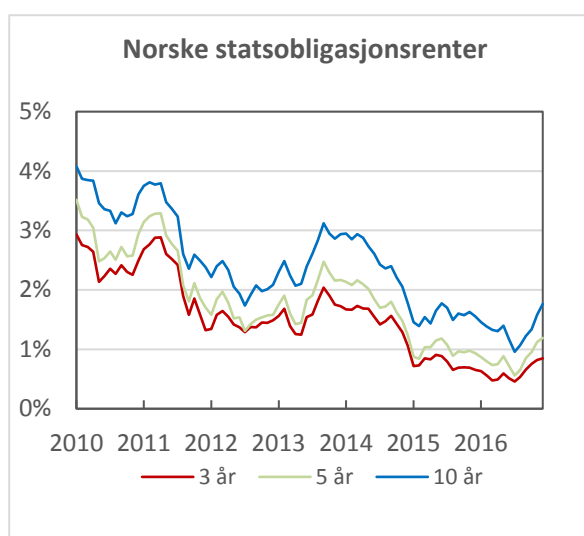
Markedsutvikling

Veksten i verdensøkonomien har avtatt de siste årene, og er nå den laveste siden finanskrisen som startet i 2007. Nedgangen skyldes i hovedsak svakere utvikling i fremvoksende økonomier, særlig hos råvareproduserende land. Samtidig har veksten hos Norges handelspartnere tatt seg noe opp siden 2012, som følge av tiltakende vekst i flere av de største industrilandene. Uavklarte politiske spørsmål i USA og Storbritannia har bidratt til økt usikkerhet den seneste tiden.

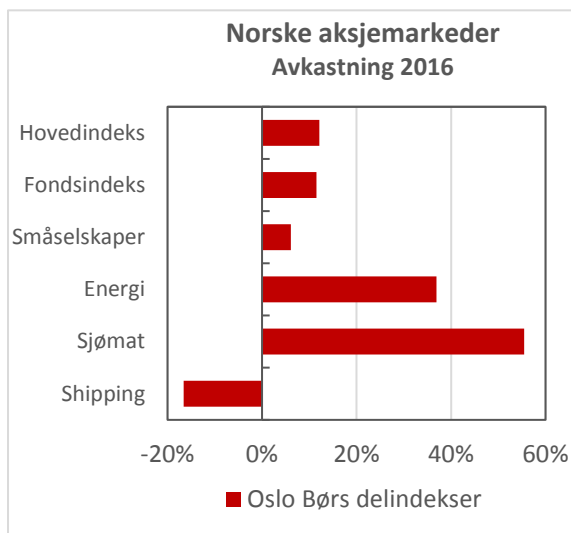
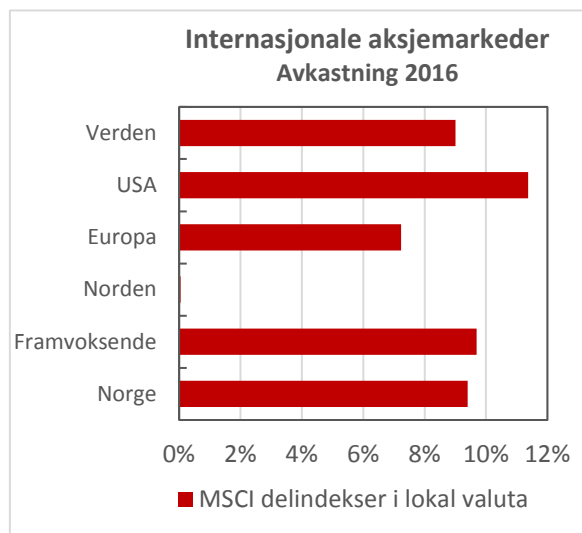
Oljeprisen er mer enn halvert sammenliknet med gjennomsnittet for årene 2011 til 2014. Den er likevel markert høyere enn bunnen tidlig i 2016. Ved utgangen av 2016 var oljeprisen om lag 52 prosent høyere enn ved inngangen av året. Etter oljeprisfallet i 2014 har norsk økonomi blitt sterkt stimulert ved en aktiv bruk av både finans- og pengepolitiske virkemidler.

Rentenivået internasjonalt er svært lavt, men i mange land har renter steget det siste året. Langsiktige renter har økt mest, og oppgangen har vært sterkest i USA og Storbritannia. De viktigste årsakene til renteoppgangen er trolig utfallet av valget i USA og at den realøkonomiske utviklingen har vært noe bedre enn ventet, særlig i Storbritannia. I Norge økte statsobligasjonsrentene mot slutten av året. Samtidig falt kredittspreader gjennom året, noe som skyldtes forhold i Europa samt at likviditetsfrykten i Norge forsvant.

Globale aksjer steg i 2016 med 9 prosent målt i lokal valuta, ledet an av USA og framvoksende markeder med oppganger på henholdsvis 11 og 10 prosent. Målt i norske kroner var oppgangen noe lavere som følge av at kronen styrket seg mot dollar og andre sentrale valutaer. Oslo Børs hovedindeks steg med drøye 12 prosent i 2016. Sektorene for sjømat og energi ga avkastning på henholdsvis 56 prosent og 37 prosent, mens shipping ga en negativ avkastning på 17 prosent.

Årsregnskapet 2016

Premie og premiereserve

Sum premieinntekt utgjør 441 millioner kroner i 2016, og innebærer en økning på 68 millioner kroner sammenlignet med 2015. Økningen skyldes tilleggspremier ved utstedelse av fripoliser, økte engangspremier knyttet til lønnsregulering og pensjonsregulering samt høyere forvaltningspremie som følge av endret pristariff fra 1.1.2016.

Premiereserven har økt med 327 millioner kroner, og utgjør 5 198 millioner kroner ved utgangen av 2016. Erstatningsavsetninger er innregnet i premiereserven.

Pensjoner mv.

Pensjonskassen har i løpet av året kostnadsført pensjoner på 155 millioner kroner, hvorav premiefritak på 5 millioner kroner. Utbetalte pensjoner for 2016 er 19 millioner kroner høyere enn i 2015. Pensjonistene i kollektivordningen fikk i 2016 regulert sine pensjoner med 2,8 prosent, sammenlignet med 1,5 prosent i 2015.

Avkastningsresultat

Bokført og verdijustert kapitalavkastning beregnet i samsvar med modifisert Dietz var i kollektivporteføljen på henholdsvis 7,7 prosent og 6,4 prosent. Tilsvarende avkastning for 2015 var på henholdsvis 16,6 prosent og 8,7 prosent. Den verdijusterte kapitalavkastningen for ulike aktiva klasser var i 2016 på 7,5 prosent for aksjer, 9,6 prosent for eiendom, 3,7 prosent for obligasjoner og 1,3 prosent for pengemarkeds plasseringer.

Balanse

Forvaltningskapitalen har i 2016 økt med 433 millioner kroner som i sin helhet skyldes netto avkastning på investeringer. Den totale forvaltningskapitalen på 8 126 millioner kroner fordeler seg med 90 prosent på kollektivporteføljen og 10 prosent på selskapsporteføljen. 38 prosent av forvaltningskapitalen var ved utgangen av året allokert til obligasjoner og obligasjonsfond, 47 prosent til aksjefond, 13 prosent til eiendomsfond og 2 prosent til pengemarkedsinstrumenter.

Egenkapitalen har i løpet av året økt med 97 millioner kroner, og utgjør 793 millioner kroner ved årets slutt. Økning skyldes i hovedsak netto avkastning på investeringer i selskapsporteføljen og risikopremier som innbetales gjennom fastsatte pristariffer.

Forsikringsforpliktelser har økt med 335 millioner kroner, og utgjør 7 251 millioner kroner ved årets slutt.

Kontantstrøm

Likviditetsbeholdningen er i løpet av året redusert med 204 millioner kroner, og utgjør 69 millioner kroner ved årets slutt. Operasjonelle aktiviteter ga et netto positivt bidrag på 88 millioner kroner, mens investeringsaktiviteter ga en negativ kontantstrøm på 292 millioner kroner som skyldes netto investeringer i aksjefond.

Soliditetsberegninger

Solvensmarginkapital utgjør 419 prosent av solvensmarginkrav ved utgangen av året, sammenlignet med 362 prosent året før. Solvensmarginkapitalen skal sikre at pensjonskassen har tilstrekkelige midler til beskyttelse mot negative svingninger i forsikringsvirksomheten. Minimum krav til solvensmarginkapital er i solvensmarginforskriften fastsatt til 100 prosent av solvensmarginkravet.

Resultat i kollektivporteføljen

Bokført avkastning i kollektivporteføljen utgjør 341,9 millioner kroner etter kostnadsført rentegaranti på 155,6 millioner kroner. 120,5 millioner kroner er overført til tilleggsavsetninger, 218,8 millioner kroner er overført til premiefond, fond for regulering av pensjoner og fripoliseregulering, og 2,6 millioner er overført risikoutjevningfond og annen opptjent egenkapital.

Det samlede risikoresultatet på 2,1 millioner kroner består av risikoresultat for død på -3,7 millioner kroner, risikoresultat for opplevelse på 3,8 millioner kroner og risikoresultat for uførhet på 2,0 millioner kroner. 50 prosent av risikoresultatet er overført risikoutjevningfond og 50 prosent er overført til premiefond, fond for regulering av pensjoner og fripoliseregulering.

Skatt

Årets skattekostnad på 0,9 millioner kroner består av 1,1 millioner kroner i betalbar formuesskatt og en inntekt på 0,2 millioner kroner knyttet til utsatt skatt. Det er avsatt 43,8 millioner kroner i utsatt skatteforpliktelse som er relatert til netto midlertidige forskjeller utover framførbart skattemessig underskudd.

Pensjonskassens resultat

Resultat før skattekostnad utgjør 97,7 millioner kroner som består av 71,6 millioner kroner fra teknisk regnskap og 26,1 millioner kroner fra ikke-teknisk regnskap. Årsregnskapet er gjort opp med et totalresultat på 96,8 millioner kroner etter skatt. Totalresultatet er disponert med 3,7 millioner kroner til risikoutjevningfond og 93,1 millioner kroner til annen opptjent egenkapital.

Fortsatt drift

Styret mener at grunnlaget for fortsatt drift er til stede. Årsregnskapet er avlagt under denne forutsetningen.

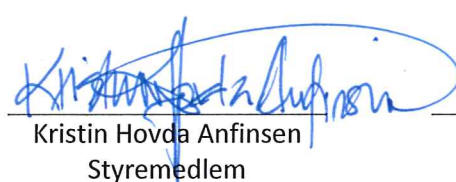
Tananger,

31. desember 2016

21. mars 2017

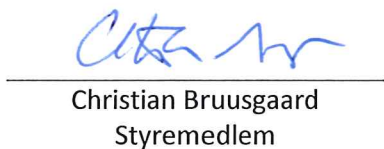
Jonny Mæland
Styreleder

Kristin Hovda Anfinsen
Styremedlem

Eirik Birkeland
Styremedlem

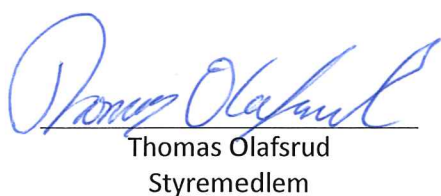
Christian Bruusgaard
Styremedlem

Jarl Ellingsen
Styremedlem

Elin Rødder Gundersen
Styremedlem

Thomas Olafsrud
Styremedlem

Johann Winkels
Styremedlem

Rønnaug Hillier
Daglig leder

Resultatregnskap

Beløp i tusen kroner	Note	2016	2015
TEKNISK REGNSKAP			
Premieinntekter			
Forfalte premier, brutto		441 759	373 745
- Avgitte gjenforsikringspremier		-494	-390
Sum premieinntekter for egen regning	2	441 265	373 355
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	94 883	99 021
Verdiendringer på investeringer	4	-39 762	-291 718
Realisert gevinst og tap på investeringer	5	402 250	641 613
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		457 371	448 916
Andre forsikringsrelaterte inntekter		102	128
Pensjoner mv.			
Utbetalte pensjoner mv.	6	-155 239	-136 609
Overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringselskaper/pensjonsforetak		-	-7 860
Sum pensjoner mv.		-155 239	-144 469
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Endring i premiereserve mv.	21	-326 861	-519 269
Endring i tilleggsavsetninger	21	-120 462	-191 178
Endring i kursreguleringsfond	17, 21	39 762	291 718
Endring i premiefond	18, 21	-9 229	-6 096
Endring i fond for regulering av pensjoner mv.	19, 21	-921	-
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpliktelser		-417 711	-424 825
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultatet	21	-212 667	-146 442
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	21	-829	-12 522
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-213 496	-158 964
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader		-31 448	-3 929
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	7	-9 125	-7 771
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-40 573	-11 700
Andre forsikringsrelaterte kostnader		-106	-12
Resultat av teknisk regnskap	23	71 613	82 429

Resultatregnskap

Beløp i tusen kroner	Note	2016	2015
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	10 756	13 068
Verdiendringer på investeringer	4	-26 323	20 594
Realisert gevinst og tap på investeringer	5	45 601	84 675
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		30 034	118 337
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader		-3 565	-519
Andre kostnader	7	-354	-571
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader i selskapsporteføljen		-3 919	-1 090
Resultat av ikke-teknisk regnskap		26 115	117 247
Resultat før skattekostnader			
Skattekostnader	24	-901	-24 598
TOTALRESULTAT		96 827	175 078
Overført til risikoutjevningfond	23	3 688	14 975
Overført til annen opptjent egenkapital	23	93 139	160 103
Sum overføringer		96 827	175 078

Balanse

Beløp i tusen kroner	Note	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
Investeringer			
<u>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</u>			
Utlån og fordringer	10, 12	-	16
<u>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</u>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	8, 12, 14	499 026	266 901
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9, 12, 14	319 762	212 908
Utlån og fordringer	12	6 788	1 340
Sum investeringer		825 576	481 165
Andre eiendeler			
Kasse, bank	12	2 340	252 641
Sum andre eiendeler		2 340	252 641
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	12	11 863	11 633
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		839 779	745 439
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
Investeringer i kollektivporteføljen			
<u>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</u>			
Utlån og fordringer	10, 12	-	238
<u>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</u>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	8, 12, 14	4 404 128	3 853 674
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9, 12, 14	2 822 045	3 074 083
Utlån og fordringer	12	59 912	19 343
Sum investeringer i kollektivporteføljen		7 286 085	6 947 338
Sum eiendeler i kundeporteføljene		7 286 085	6 947 338
SUM EIENDELER		8 125 864	7 692 777

Balanse

Beløp i tusen kroner	Note	31.12.2016	31.12.2015
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Innskutt egenkapital		34 900	34 900
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningssfond		35 581	31 894
Annen opptjent egenkapital		722 128	628 988
Sum opptjent egenkapital	23	757 709	660 882
Ansvarlig lånekapital mv.			
Evigvarende ansvarlig lånekapital	12, 15	34 900	34 900
Forsikringsforpliktelses - kontraktsfastsatte forpliktelses			
Premiereserve mv.	21	5 198 409	4 871 548
Tilleggsavsetninger	21	617 483	497 021
Kursreguleringsfond	17, 21	915 722	955 484
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	18, 19, 21	518 891	591 390
Sum forsikringsforpliktelses - kontraktsfastsatte forpliktelses		7 250 505	6 915 443
Avsetninger for forpliktelses			
Forpliktelses ved periodeskatt		1 132	982
Forpliktelses ved utsatt skatt	24	43 784	43 609
Sum avsetninger for forpliktelses		44 916	44 591
Forpliktelses			
Andre forpliktelses	12	1 456	494
Sum forpliktelses		1 456	494
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	12	1 478	1 567
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		8 125 864	7 692 777
POSTER UTENOM BALANSEN			
Betingede forpliktelses	16	256 538	250 000

Endringer i egenkapital

Beløp i tusen kroner

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital 2016			Sum egenkapital
		Risiko- utjevnings- fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2016	34 900	31 894	628 988	660 882	695 782
Resultat av teknisk regnskap	-	3 687	67 926	71 613	71 613
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-	-	26 115	26 115	26 115
Skattekostnad	-	-	-901	-901	-901
Totalresultat	-	3 687	93 140	96 827	96 827
Egenkapital 31.12.2016	34 900	35 581	722 128	757 709	792 609

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital 2015			Sum egenkapital
		Risiko- utjevnings- fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2015	34 900	16 920	468 884	485 804	520 704
Resultat av teknisk regnskap	-	14 974	67 455	82 429	82 429
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-	-	117 247	117 247	117 247
Skattekostnad	-	-	-24 598	-24 598	-24 598
Totalresultat	-	14 974	160 104	175 078	175 078
Egenkapital 31.12.2015	34 900	31 894	628 988	660 882	695 782

Kontantstrømoppstilling

Beløp i tusen kroner

	2016	2015
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalte premier	140 408	415 306
Utbetalt gjenforsikring	-494	-390
Utbetalte pensjoner	-150 033	-131 387
Innbetalinger vedrørende driften	-	13
Utbetalinger ved utmelding	-	-7 860
Innbetalinger av renter	52 533	65 664
Utbetalinger av renter	-1	-102
Innbetalinger av utbytte	59 467	49 840
Utbetaling av skatt	-576	-570
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-12 868	-11 848
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	88 436	378 666
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Realisert gevinst ved salg av investeringer	422 238	738 427
Realisert tap ved salg av investeringer	-4 881	-12 447
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av investeringer	-709 716	-1 013 880
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-292 359	-287 900
Finansieringsaktiviteter		
Utbetalte renter på ansvarlig lån	-352	-469
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	-352	-469
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	-204 275	90 297
Effekt av valutakursendring på kontanter	-7	308
Netto endring i kontanter	-204 282	90 605
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	273 322	182 717
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	69 040	273 322

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av regnskapet

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift av 20.12.2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak. Årsregnskapsforskriften er tilpasset International Financial Reporting Standards (IFRS). Forskriften ble sist gang endret den 16.12.2016 med virkning for regnskapsåret fra 1.1.2016.

Valuta

Verdipapirer nominert i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner til kurs ved regnskapsperiodens slutt. Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseføring av eiendeler og forpliktelser

Eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunktet pensjonskassen oppnår reell kontroll over rettigheter til eiendelene og påtar seg reelle forpliktelser. Eiendelene føres ut av balansen på det tidspunktet reell risiko vedrørende eiendelene er overført, og kontroll over rettighetene til eiendelene er bortfalt eller utløpt.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter innregnes og måles i samsvar med IAS 39. Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av formålet med investeringen:

Kategori	Beskrivelse
1. Holdt for handelsformål, balanseført til virkelig verdi over resultatet	Instrumenter som omsettes hyppig der posisjoner etableres med mål om kortsiktig gevinst. Pensjonskassen har ingen investeringer i denne kategorien.
2. Frivillig klassifisert til virkelig verdi, med verdiendringer over resultatet	Eiendeler og forpliktelser som blir bestemt klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, fordi rapportering til virkelig verdi resulterer i relevant informasjon og konsistent måling. Aksjefond, eiendomsfond, obligasjonsfond, obligasjoner og sertifikater er frivillig klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.
3. Holde-til-forfall-investeringer, balanseført til amortisert kost	Verdipapirer som holdes til forfall vurderes til amortisert kost. Pensjonskassen har ingen slike finansielle eiendeler.
4. Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost	Instrumenter som ikke er notert i et aktivt marked, og som ikke er definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet eller finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. Bankinnskudd og kortsiktige fordringer inngår i denne kategorien.
5. Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg	Ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket tilgjengelige for salg, eller som ikke kan klassifiseres i andre kategorier vil kategoriseres her. Pensjonskassen har ingen finansielle eiendeler i denne kategorien.

Dersom det ikke er besluttet noe annet før investering i en finansiell eiendel, benytter Pensjonskassen muligheten som er gitt gjennom årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak § 3-3 og IAS 39 pkt. 9 til å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi-oppsjonen. Dette innebærer at virkelig verdi justeringer på finansielle eiendeler skal føres over resultatet før andre resultatkomponenter.

Verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi

Ved første gangs regnskapsføring balanseføres finansielle instrumenter til virkelig verdi på handelsdagen. Virkelig verdi fastsettes ved etterfølgende verdimålinger som det beløp en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp i, gjennom en transaksjon mellom uavhengige parter. Finansielle instrumenter grupperes i tre nivå etter regler gitt i IFRS 13:

Nivå	Beskrivelse av finansielle instrumenter
1. Omsetning til noterte priser i et aktivt marked	Instrumenter som handles i et aktivt marked, og verdsettes på bakgrunn av noterte priser fra en børs, en megler eller et prissettingsbyrå. Pensjonskassens investeringer i aksjefond uten omsetningsrestriksjoner, obligasjonsfond og rentepapirer garantert av stat er kategorisert i nivå 1
2. Omsetning til Ikke noterte priser i et aktivt marked eller ved omsetningsrestriksjoner	Instrumenter som handles til andre priser enn noterte priser, og der verdsettelsen skjer på bakgrunn av variabler som er direkte eller indirekte observerbare. Dette nivået omfatter i tillegg instrumenter som handles til noterte priser i markeder med ikke-daglig omsetning. Pensjonskassens investeringer i ikke-statsgaranterte rentepapirer og aksjefond med enkelte omsetningsrestriksjoner er kategorisert i nivå 2
3. Omsetning i et ikke aktivt marked	Instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked og der det ikke finnes observerbare markedsdata. Slike instrumenter vil verdsettes etter ulike evalueringsteknikker. Pensjonskassens investeringer i eiendomsfond, som verdsettes kvartalsvis, kategoriseres under nivå 3.

Verdsettelse av finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, verdsettes til amortisert kost. Inntekter beregnes i forhold til instrumentets internrente som fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Skatter

Skattekostnad i regnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av regnskapsperiodens skattemessige resultat og netto formue. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier. Netto utsatt skattefordel føres i balansen dersom det er sannsynlig at fordelene kan benyttes.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning	Beskrivelse
Premiereserve	Premiereserven beregnes som nåverdien av forventede framtidige utbetalinger av løpende og oppsatte pensjonsrettigheter på balansedagen. Den gir uttrykk for pensjonskassens regnskapsmessige pensjonsforpliktelse basert på lineær opptjening av pensjonsrettigheter. Reservene er beregnet av pensjonskassens aktuar. Beregningen bygger på samme grunnlag som ved beregning av forsikringsteknisk premie. Grunnlaget er godkjent av Finanstilsynet. Premiereserven forutsetter en grunnlagsrente på 3,0 prosent for rettigheter opptjent før 1.1.2012, 2,5 prosent for rettigheter opptjent i perioden 1.1.2012-31.12.2014, og 2,0 prosent for rettigheter opptjent fra 1.1.2015.
Tilleggsavsetninger:	Tilleggsavsetninger kan i henhold til forskrift utgjøre 12,0 prosent av premiereserven. Avsetningene kan anvendes til å dekke manglende avkastning i kollektivporteføljen, inntil årets rentegarantikrav.
Kursreguleringsfond:	Kursreguleringsfond tilsvarer summen av netto urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen.
Premiefond:	Premiefond kan benyttes til å dekke fremtidige premier. Fondet tilføres en rente på 3,0 prosent p.a.
Fond for regulering av pensjoner mv.	Fond for regulering av pensjoner mv. gjenspeiler pensjonistenes andel av overskudd i kollektivporteføljen. Fondet benyttes til årlig regulering av løpende pensjoner etter fastsatte regler. Dersom midler i fondet overstiger den prosentvise økning i folketrygdens grunnbeløp det påfølgende år, overføres det overskytende beløp til premiefond. Fondet tilføres en rente på 3,0 prosent p.a.

Note 2 - Premieinntekter

	2016	2015
Terminpremie 01.01	194 125	204 364
Engangspremie aktive medlemmer	54 735	33 467
Engangspremie pensjonister	56 890	30 102
Endringspremier	100	2 042
Tilbakeførte premier	-14 826	-6 764
Tilleggspremie ved utmelding	42 572	5 959
Risikopremier	-9	653
Sparepremier	-11 296	14 746
Premiefritakspremie	-106	1 202
Premiefritak	4 419	4 180
Ettårig risikopremie uførhet	10 388	-
Administrasjonsreserve	11 361	11 348
Administrasjonspremie	9 086	10 144
Forvaltningspremie	28 863	12 508
Rentegarantipremie	38 604	35 023
Fortjenestepremier	16 853	14 771
Reassuransepremie	-494	-390
Sum premieinntekter	441 265	373 355

Note 3 - Renteinntekt og utbytte på finansielle eiendeler

	2016			2015
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Renteinntekt obligasjoner og sertifikater	40 169	4 553	44 722	57 915
Renteinntekt pantobligasjoner	5	1	6	126
Renteinntekt bankinnskudd	1 006	114	1 120	1 006
Annen renteinntekt	78	9	87	90
Utbytte fra obligasjonsfond	10 861	1 231	12 092	8 189
Utdelt fra eiendomsfond	42 764	4 848	47 612	44 763
Sum renteinntekt og utbytte	94 883	10 756	105 639	112 089

Note 4 - Verdiendringer på investeringer

	2016			2015
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Verdiendringer andeler i eiendomsfond	25 387	16 806	42 193	37 294
Verdiendringer andeler i aksjefond	-94 821	-62 773	-157 594	-271 021
Verdiendringer obligasjoner og sertifikater	6 904	4 571	11 475	-47 150
Verdiendringer andeler i obligasjonsfond	22 768	15 073	37 841	9 753
Sum verdiendringer	-39 762	-26 323	-66 085	-271 124

Note 5 - Realisert gevinst og tap på investeringer

	2016			2015
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Realisert gevinst ved salg av aksjeandeler	383 404	43 465	426 869	734 885
Realisert gevinst ved salg av obligasjoner o.l.	9 690	1 098	10 788	1 169
Realisert gevinst fra obligasjonsfond	3 924	445	4 369	233
Realisert gevinst fra salg av eiendomsfond	5 239	594	5 833	-10 306
Realisert valutagevinst og valutatap	-7	-1	-8	307
Netto realisert gevinst på investeringer	402 250	45 601	447 851	726 288

Note 6 - Utbetalte pensjoner mv.

	2016	2015	2014	2013	2012
Alderspensjon	124 792	106 952	89 407	77 293	64 955
Uførepensjon	9 343	9 819	9 509	10 077	11 040
Ektefellepensjon	15 916	14 646	13 562	12 792	11 720
Barnpensjon	415	394	496	587	656
Premiefritak	4 773	4 798	5 059	6 047	6 080
Sum utbetalte pensjoner	155 239	136 609	118 033	106 796	94 451

	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Antall alderspensjonister	749	696	598	542	498
Antall uførepensjonister	72	74	85	91	99
Antall ektefellepensjonister	234	234	225	218	206
Antall barnpensjonister	5	9	9	13	14
Antall pensjonister	1 060	1 013	917	864	817

Antall pensjonister med tidliguttak	145	162	100	64	58
-------------------------------------	-----	-----	-----	----	----

Antall pensjonister med tidliguttak inngår i antall alderspensjonister.

Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader og andre kostnader

	2016			2015
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Styrehonorar	86	-	86	107
Administrasjonskostnader	5 206	-	5 206	5 164
Revisjonshonorar	265	-	265	361
Regnskapshonorar	763	-	763	509
Aktuærtjenester	635	-	635	460
Konsulentonorar	1 750	-	1 750	800
Rentekostnader evigvarende ansvarlig lån	-	354	354	468
Andre kostnader	420	-	420	473
Sum	9 125	354	9 479	8 342

Pensjonskassen har ingen ansatte. Et styremedlem er uten tilknytning til medlemsforetakene, og mottar årlig styrehonorar. Øvrige styremedlemmer og daglig leder er ansatt i ConocoPhillips Norge, og mottar ingen godtgjørelse fra pensjonskassen. ConocoPhillips Norge fakturerer pensjonskassen for administrasjonskostnader basert på faktisk medgåtte timer. Renter på ansvarlig lån beregnes og betales til ConocoPhillips Norge i samsvar med inngått låneavtale. Pensjonskassen har ingen transaksjoner med andre nærstående parter enn med ConocoPhillips Norge.

Note 8 - Aksjer og andeler

	31.12.2016			Sum 31.12.2015
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	Sum 31.12.2016	
Kostpris				
<u>Andeler i aksjefond</u>				
Ardevora Global Long-only	41 323	364 695	406 018	405 084
Artisan Global Opportunity	32 671	288 336	321 007	385 017
Artisan Global Value	34 564	305 043	339 607	-
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	31 028	273 834	304 862	302 793
Egerton Equity Fund	64 142	566 079	630 221	449 718
Keel Longhorn	30 533	269 467	300 000	-
KLP AksjeNorden Indeks	30 536	269 491	300 027	-
Lansdowne Developed Markets Long Only	21 455	189 352	210 807	225 225
Nordea Nordic Small Cap	-	-	-	105 645
Orbis SICAV Global Equity	50 887	449 111	499 998	500 000
Pareto Aksje Norge	-	-	-	88 265
Sum	337 139	2 975 408	3 312 547	2 461 747
<u>Andeler i eiendomsfond</u>				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	52 277	461 364	513 641	487 029
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	46 509	410 460	456 969	436 401
Sum	98 786	871 824	970 610	923 430
Sum kostpris	435 925	3 847 232	4 283 157	3 385 177

Beløp i tusen kroner

	31.12.2016		Sum 31.12.2016	Sum 31.12.2015
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Urealiserte gevinster				
<u>Andeler i aksjefond</u>				
Ardevora Global Long-only	5 612	49 527	55 139	37 694
Artisan Global Opportunity	4 241	37 426	41 667	41 192
Artisan Global Value	3 446	30 412	33 858	-
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	14 486	127 844	142 330	84 257
Egerton Equity Fund	9 938	87 710	97 648	219 380
Keel Longhorn	2 375	20 960	23 335	-
KLP AksjeNorden Indeks	249	2 201	2 450	-
Lansdowne Developed Markets Long Only	5 574	49 196	54 770	84 342
Nordea Nordic Small Cap	-	-	-	126 814
Orbis SICAV Global Equity	9 090	80 223	89 313	18 331
Pareto Aksje Norge	-	-	-	86 094
Sum	55 011	485 499	540 510	698 104
<u>Andeler i eiendomsfond</u>				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	2 416	21 325	23 741	9 133
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	5 674	50 072	55 746	28 161
Sum	8 090	71 397	79 487	37 294
Netto urealiserte gevinster	63 101	556 896	619 997	735 398
Virkelig verdi				
<u>Andeler i aksjefond</u>				
Ardevora Global Long-only	46 935	414 222	461 157	442 778
Artisan Global Opportunity	36 912	325 762	362 674	426 209
Artisan Global Value	38 010	335 455	373 465	-
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	45 514	401 678	447 192	387 050
Egerton Equity Fund	74 080	653 789	727 869	669 098
Keel Longhorn	32 908	290 427	323 335	-
KLP AksjeNorden Indeks	30 785	271 692	302 477	-
Lansdowne Developed Markets Long Only	27 029	238 548	265 577	309 567
Nordea Nordic Small Cap	-	-	-	232 459
Orbis SICAV Global Equity	59 977	529 334	589 311	518 331
Pareto Aksje Norge	-	-	-	174 359
Sum	392 150	3 460 907	3 853 057	3 159 851
<u>Andeler i eiendomsfond</u>				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	54 693	482 689	537 382	496 162
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	52 183	460 532	512 715	464 562
Sum	106 876	943 221	1 050 097	960 724
Sum virkelig verdi	499 026	4 404 128	4 903 154	4 120 575

Pensjonskassen hadde ingen børsnoterte aksjer og andeler ved regnskapsperiodens utgang.

Note 9 - Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

	31.12.2016		Sum 31.12.2016	Sum 31.12.2015
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Kostpris				
<u>Obligasjoner og sertifikater</u>				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	175 528	1 549 132	1 724 660	1 920 309
Sertifikater	9 283	81 927	91 210	83 733
Sum	184 811	1 631 059	1 815 870	2 004 042
<u>Andeler i obligasjonsfond</u>				
PIMCO Global Bond Fund	31 937	281 856	313 793	313 793
Wells Fargo Renten International	30 520	269 348	299 868	299 868
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	15 289	134 933	150 222	150 174
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	15 304	135 062	150 366	150 254
Sum	93 050	821 199	914 249	914 089
Sum kostpris	277 861	2 452 258	2 730 119	2 918 131
Netto urealiserte gevinster				
<u>Obligasjoner og sertifikater</u>				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	1 001	8 833	9 834	-1 666
Sertifikater	-2	-21	-23	2
Sum	999	8 812	9 811	-1 664
<u>Andeler i obligasjonsfond</u>				
PIMCO Global Bond Fund	31 924	281 743	313 667	279 087
Wells Fargo Renten International	5 101	45 022	50 123	55 747
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	1 475	13 016	14 491	9 059
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	1 124	9 921	11 045	7 592
Sum	39 624	349 702	389 326	351 485
Netto urealiserte gevinster	40 623	358 514	399 137	349 821
Påløpte renter				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	1 240	10 939	12 179	18 850
Sertifikater	38	334	372	189
Sum påløpte renter	1 278	11 273	12 551	19 039

Beløp i tusen kroner

	31.12.2016		Sum 31.12.2016	Sum 31.12.2015
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Virkelig verdi				
<u>Obligasjoner og sertifikater</u>				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	177 769	1 568 904	1 746 673	1 937 493
Sertifikater	9 319	82 240	91 559	83 924
Sum	187 088	1 651 144	1 838 232	2 021 417
<u>Andeler i obligasjonsfond</u>				
PIMCO Global Bond Fund	63 861	563 599	627 460	592 880
Wells Fargo Renten International	35 621	314 370	349 991	355 615
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	16 764	147 949	164 713	159 233
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	16 428	144 983	161 411	157 846
Sum	132 674	1 170 901	1 303 575	1 265 574
Sum virkelig verdi	319 762	2 822 045	3 141 807	3 286 991

Note 10 - Utlån og fordringer

Pensjonskassen hadde tidligere en ordning med boliglån til medlemmene, gitt innenfor 60% av boligens lånetakst. Boliglånsordningen i pensjonskassen ble i november 2012 lukket for nye boliglån. Siste utestående boliglån ble innfridd i mai 2016.

Note 11 - Kapitalavkastning

	2016	2015	2014	2013	2012
Kollektivporteføljen					
Bokført kapitalavkastning	7,73 %	16,60 %	9,81 %	4,72 %	3,50 %
Verdijustert kapitalavkastning	6,41 %	8,70 %	11,04 %	11,67 %	8,96 %
Selskapsporteføljen					
Bokført kapitalavkastning	6,41 %	11,04 %	11,67 %	8,96 %	-0,29 %

Kapitalavkastning er beregnet på grunnlag av modifisert Dietz-metode.

Note 12 - Klassifikasjon av finansielle instrumenter

	31.12.2016		Sum 31.12.2016	Sum 31.12.2015
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Til virkelig verdi over resultatet - frivillig klassifisert				
Aksjer og andeler	499 026	4 404 128	4 903 154	4 120 575
Obligasjoner og lignende	319 762	2 822 045	3 141 807	3 286 990
Sum	818 788	7 226 173	8 044 961	7 407 565
Lån og fordringer				
Utlån og fordringer	-	-	-	255
Bankinnskudd	9 128	59 912	69 040	273 322
Andre opptjente, ikke mottatte inntekter	11 863	-	11 863	11 635
Sum	20 991	59 912	80 903	285 212
Sum finansielle eiendeler	839 779	7 286 085	8 125 864	7 692 777

	31.12.2016	31.12.2015
Finansielle forpliktelser til amortisert kost		
Evigvarende ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
Andre forpliktelser	1 456	494
Påløpte kostnader	1 478	1 567
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	37 834	36 961

Note 13 - Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

Grunnlag for fastsettelse av virkelig verdi	31.12.2016	Obligasjoner/		
		Aksjer	Sertifikater	Sum
Nivå 1 - Priser notert i et aktivt marked		2 536 276	1 308 565	3 844 841
Nivå 2 - Priser fra eksterne kilder		1 316 781	1 833 242	3 150 023
Nivå 3 - Priser fra andre kilder		1 050 097	-	1 050 097
Sum finansielle eiendeler virkelig verdi	31.12.2016	4 903 154	3 141 807	8 044 961

Grunnlag for fastsettelse av virkelig verdi	31.12.2015	Obligasjoner/		
		Aksjer	Sertifikater	Sum
Nivå 1 - Priser notert i et aktivt marked		793 868	1 268 570	2 062 438
Nivå 2 - Priser fra eksterne kilder		2 365 984	2 018 420	4 384 404
Nivå 3 - Priser fra andre kilder		960 723	-	960 723
Sum finansielle eiendeler virkelig verdi	31.12.2015	4 120 575	3 286 990	7 407 565

Note 14 - Finansiell risiko knyttet til finansielle instrumenter

Omfang

Finansiell risiko knyttet til pensjonskassens investeringer i finansielle instrumenter kan inndeles i markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Risikoen styres på aggregert nivå, og ivaretas gjennom kapitalforvaltningsstrategien som behandles av styret årlig. Empiriske studier viser at over en lengre periode vil aksjeplasseringer med stor sannsynlighet gi høyere avkastning enn plassering i renteinstrumenter. I tråd med denne erfaringen, og for å nå målsettingen om å oppnå en langsiktig høy avkastning innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet, risikospredning og likviditet, allokterer pensjonskassen en andel av porteføljen til andre aktiva enn risikofrie plasseringer. For å bidra til forsvarlig sikkerhet og risikospredning skal midlene fordeles på flere aktiva klasser, både med hensyn til geografi og ulike verdipapirer. Pensjonskassen har etablert spesifikke rammer for alle aktivaklasser samt rammer for bruk av derivater og for kredittrisiko. Det foretas risikostyring som innebærer periodisk måling av finansiell risiko sammenlignet med pensjonskassens risikobærende evne og risikotoleranse. Den strategiske aktiva allokeringen vedtas av styret årlig gjennom behandling av kapitalforvaltningsstrategien. Styret fastsetter også øvre og nedre grense pr. aktiva klasse som til enhver tid er styrende for kapitalforvaltningen.

Markedsrisiko

Pensjonskassens markedsrisiko omfatter renterisiko, aksjerisiko, eiendomsrisiko og valutarisiko.

Renterisiko defineres som verdifall forårsaket av en endring i rentenivået. Den samlede renteporteføljen har en rentefølsomhet på 3,4 prosent ved utgangen av regnskapsperioden, hvilket gjenspeiler den umiddelbare prosentvise endringen i renteporteføljen som følge av et parallelt skift i rentekurven på 1 prosentenheter.

Aksjerisiko defineres som verdifall forårsaket av reduserte aksjepriser. Aksjeporteføljen er globalt diversifisert, og inkluderer selskaper fra både industrialiserte og framvoksende økonomier. Risikoen i pensjonskassens aksjeportefølje er moderat og styres blant annet gjennom geografisk diversifisering, ved bruk av brede referanseindekser i forvaltningen og gjennom bruk av flere ulike fondsforvaltere.

Eiendomsrisiko kan defineres som verdifall forårsaket av endring i verdi på eiendomsmassen. Tilbud, etterspørsel og avkastningskrav er blant de viktigste faktorene som påvirker eiendommenes verdi. Pensjonskassens portefølje av investeringseiendom i Norge er bredt diversifisert med hensyn til antall bygninger, beliggenhet, eiendomstype, utløpsprofil og leietakere. Investeringseiendommene blir aktivt forvaltet, med høy fokus på tett oppfølging av leietakere.

Valutarisiko defineres som verdifall forårsaket av endringer i valutakurser. 60 prosent av den samlede aksjeporteføljen er investert i ulike aksjefond med underliggende eksponering i utenlandsk valuta, og som ikke er sikret i norske kroner. De samlede underliggende posisjonene er imidlertid geografisk diversifisert, noe som begrenser den samlede valutarisikoen i porteføljen.

	31.12.2016		Sum 31.12.2016	Sum 31.12.2015
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Markedseksponering				
Aksjer og andeler	499 026	4 404 128	4 903 154	4 120 575
Renteinstrumenter	319 762	2 822 045	3 141 807	3 286 990
Sum markedseksponering	818 788	7 226 173	8 044 961	7 407 565

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som endring i pris av en utsteders gjeld som følge av endringer i kredittverdighet. Pensjonskassen har i kapitalforvaltningsstrategien og i forvaltningsmandat fastsatt rammer for minimum kredittverdighet knyttet til direkte investeringer i rentepapirer. Kredittrisiko i forbindelse med reassuranse håndteres ved krav om kredittverdighet for reassurandører.

Kredittrisiko knyttet til renteinstrumenter	31.12.2016		31.12.2015	
	Eksponering	Andel	Eksponering	Andel
<u>Rating kategori</u>				
AAA	731 445	23 %	816 367	25 %
AA	343 392	11 %	371 061	11 %
A	663 402	21 %	551 151	17 %
BBB	280 467	9 %	307 826	9 %
Sum "investment grade"	2 018 706	64 %	2 046 405	62 %
BB	42 130	1 %	39 399	1 %
B	19 585	1 %	30 485	1 %
CCC eller lavere	18 824	1 %	17 786	1 %
Ikke ratet	1 042 562	33 %	1 152 916	35 %
Sum kredittrisiko renteinstrumenter	3 141 807	100 %	3 286 991	100 %

Kategorien «ikke ratet» omfatter norske utstedere uten en offisiell rating. Alle utstedere er kredittvurdert av forvalter

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som manglende evne til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller ved at investeringer må realiseres til en høy kostnad for å kunne utføre betalinger. Kapitalforvaltningsstrategien sikrer at pensjonskassen til enhver tid har tilfredsstillende likviditet til å oppfylle sine løpende forpliktelser. Finansielle forpliktelser, unntatt evigvarende ansvarlig lånekapital, forfaller til betaling i løpet av 2017.

Note 15 - Ansvarlig lån

Pensjonskassen inngikk i 2002 en avtale med ConocoPhillips Norge om et evigvarende ansvarlig lån på 34,9 millioner kroner. Lånekapitalen er usikret og står tilbake for Pensjonskassens alminnelige gjeld. Renter påløper til en rentesats lik NIBOR minus 0,1 prosent.

Note 16 - Betingede forpliktelser

	31.12.2016	31.12.2015
Innskuddsforpliktelse til Lansdowne DMLO SRI B NOK Hedge	256 538	-
Innskuddsforpliktelse til Artisan Global Value	-	250 000
Betingede forpliktelser	256 538	250 000

Note 17 - Kursreguleringsfond

	31.12.2016	Endring	31.12.2015
Andeler i aksjefond og eiendomsfond	557 085	-90 467	647 552
Obligasjoner	8 836	10 303	-1 467
Sertifikater	-21	-23	2
Andeler i obligasjonsfond	349 822	40 425	309 397
Sum kursreguleringsfond	915 722	-39 762	955 484

Note 18 - Premiefond

	2016	2015	2014	2013	2012
Balanse IB	524 000	379 433	425 862	431 097	424 010
Innbetalinger	140 408	415 420	400 400	365 400	365 330
Belastet premie	-374 201	-368 523	-450 014	-377 432	-364 887
Tilført renteinntekt	9 229	6 096	2 833	6 338	6 455
Overskudd tilført fra resultatet	132 533	91 574	-	-	-
Andre resultatførte endringer	433	-	352	459	189
Balanse UB	432 402	524 000	379 433	425 862	431 097
Premiefond UB i forhold til belastet premie	116 %	142 %	84 %	113 %	118 %

Note 19 - Fond for regulering av pensjoner

	2016	2015
Balanse IB	67 390	-
Tilført renteinntekt	921	-
Belastet premie	-62 785	-
Overskudd tilført fra resultatet	80 963	67 390
Balanse UB	86 489	67 390

Note 20 - Solvensmargin

	31.12.2016	31.12.2015
Solvensmarginkrav		
Kollektiv tjenstepensjon	232 364	218 008
Etterlattepensjon	4 192	5 404
Uførepensjon og premiefritak	5 713	6 477
Sum solvensmarginkrav	242 269	229 889
Solvensmarginkapital		
Kjernekapital	653 616	533 908
Evigvarende ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
50% av risikoutjevningfond	17 790	15 947
50% av tilleggsavsetninger	308 741	248 511
Sum solvensmarginkapital	1 015 047	833 266
Overskudd solvensmarginkapital	772 778	603 377
Solvensmarginprosent	419 %	362 %

Note 21 - Endring i forsikringsforpliktelser

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kurs- regulerings- fond	Premie- fond	Fond for regulering av pensjoner	Sum
Balanse 1.1.2016	4 871 548	497 021	955 484	524 000	67 390	6 915 443
<u>Resultatførte endringer</u>						
Netto resultatførte endringer	326 861	120 462	-39 762	9 229	921	417 711
Overskudd på avkastningsresultat	-	-	-	132 033	80 634	212 667
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-	-	-	500	329	829
Sum resultatførte endringer	326 861	120 462	-39 762	141 762	81 884	631 207
<u>Ikke resultatførte endringer</u>						
Overføringer mellom fond	-	-	-	433	-62 785	-62 352
Fra medlemsforetakene	-	-	-	-233 793	-	-233 793
Sum ikke resultatførte endringer	-	-	-	-233 360	-62 785	-296 145
Balanse 31.12.2016	5 198 409	617 483	915 722	432 402	86 489	7 250 505
Balanse 1.1.2015	4 352 279	305 843	1 247 202	379 433	-	6 284 757
<u>Resultatførte endringer</u>						
Netto resultatførte endringer	519 269	191 178	-291 718	6 096	-	424 825
Overskudd på avkastningsresultat	-	-	-	83 616	62 827	146 443
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-	-	-	7 958	4 563	12 521
Sum resultatførte endringer	519 269	191 178	-291 718	97 670	67 390	583 789
<u>Ikke resultatførte endringer</u>						
Overføringer mellom fond	-	-	-	-368 523	-	-368 523
Fra medlemsforetakene	-	-	-	415 420	-	415 420
Sum ikke resultatførte endringer	-	-	-	46 897	-	46 897
Balanse 31.12.2015	4 871 548	497 021	955 484	524 000	67 390	6 915 443

Som følge av endret årsregnskapsforskrift med virkning fra 1.1.2016 er erstatningsavsetninger overført til premiereserve, og presenteres nå samlet. Pensjonistenes overskuddsfond er endret til fond for regulering av pensjoner, og presenteres i balansen på samme linje som premiefond og innskuddsfond

Beregningsgrunnlag: Premiereserven er avsatt på bakgrunn av beregningsgrunnlaget "K2013" med Finanstilsynets minstekrav og Storebrands "KU" for uførhet. Gjennomsnittlig grunnlagsrente var 2,8 prosent pr. 31.12.2016. Pensjonistenes andel av premiereserven er i løpet av året økt fra 41 prosent til 45 prosent. Premiefondet er i regnskapsåret tilført en rente på 3,0 prosent.

Tilstrekkelighetstest: Aktuar vurderer grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lover og forskrifter.

Note 22 - Risikoanalyser

Pensjonskassen utarbeider kvartalsvise risikoanalyser i samsvar med Finanstilsynets stresstester for livsforsikringselskap og pensjonskasser. Risikoanalysene gjenspeiles gjennom stresstest I og stresstest II som omfatter alle vesentlige risikotyper. Stresstest I viser i hvilken grad forsikringstakernes garanterte ytelser er utsatt når store tap fører til at pensjonskassen avvikles. Stresstest II beskriver pensjonskassens evne til å tåle tap i en løpende driftssituasjon.

Stresstestene er beregnet på bakgrunn av Finanstilsynets til en hver tid gjeldende metodikk og

Stresstest I			Stresstest II		
	31.12.2016	31.12.2015		31.12.2016	31.12.2015
Markedsrisiko			Markedsrisiko		
Renterisiko	269 737	272 181	Renterisiko	196 897	161 961
Aksjerisiko	1 461 334	1 198 397	Aksjerisiko	770 612	631 970
Eiendomsrisiko	265 443	240 181	Eiendomsrisiko	127 413	115 287
Valutarisiko	581 316	645 833	Valutarisiko	279 031	310 000
Spreadrisiko	252 806	194 900	Spreadrisiko	151 684	116 940
Konsentrasjonsrisiko	-	-	Konsentrasjonsrisiko	-	-
Korrelasjonsgevinst	-578 657	-573 641	Korrelasjonsgevinst	-400 661	-365 920
Sum markedsrisiko	2 251 979	1 977 851	Sum markedsrisiko	1 124 976	970 237
Livsforsikringsrisiko	120 233	109 567	Livsforsikringsrisiko	72 140	65 740
Helserisiko	1 492	-	Helserisiko	895	0
Motpartsrisiko	14 928	22 758	Motpartsrisiko	8 957	13 655
Korrelasjonsgevinst	-77 222	-96 095	Korrelasjonsgevinst	-59 216	-57 245
Sum	2 311 410	2 014 081	Sum	1 147 752	992 387
Operasjonell risiko	32 058	31 407	Operasjonell risiko	-	-
Samlet tapspotensial I	2 343 468	2 045 488	Samlet tapspotensial II	1 147 752	992 387
Bufferkapital I			Bufferkapital II		
Innskutt egenkapital	34 900	34 900	Innskutt egenkapital	34 900	34 900
Opptjent egenkapital	757 709	660 882	Opptjent egenkapital	742 631	647 635
Ansvarlig lånekapital	34 900	34 900	Ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
Tilleggsavsetninger	617 483	497 021	1 års tilleggsavsetninger	150 000	151 000
Kursreguleringsfond	915 722	955 484	Kursreguleringsfond	915 722	955 484
Markedsverdijustering	-87 258	-273 267	Kapitalkrav	-35 393	-362 253
Korreksjon, død og uførhet	33 557	30 419			
Bufferkapital I	2 307 013	1 940 339	Bufferkapital II	1 842 760	1 461 666
Overskudd bufferkapital I	-36 455	-105 149	Overskudd bufferkapital II	695 008	469 279
Bufferkapitalutnyttelse I	102 %	105 %	Bufferkapitalutnyttelse II	62 %	68 %

Bufferkapitalutnyttelsen viser forholdet mellom samlet tapspotensial og bufferkapital.

Note 23 - Resultatanalyse

	2016			2015
	Foretakspensjon uten investeringsvalg	Fripoliser	Sum	
Avkastningsresultat i kollektivporteføljen				
Inntekt fra investeringer i kollektivporteføljen	455 743	41 685	497 428	740 761
Garantert avkastning	-143 405	-12 159	-155 564	-150 975
Avkastningsresultat	312 338	29 526	341 864	589 786
<u>Disponering av avkastningsresultat i kollektivporteføljen *)</u>				
Overført til risikoutjevningssfond	2 434	223	2 657	2 331
Overført til (+) / fra (-) annen opptjent egenkapital	-	-99	-99	1 177
Overført til premiereserve og erstatningsavsetninger	3 913	2 265	6 178	248 575
Overført til tilleggsavsetninger	110 095	10 366	120 461	191 260
Overført til premiefond	132 033	-	132 033	83 615
Overført til fond for regulering av pensjoner	80 634	-	80 634	62 827
Sum disponering av avkastningsresultat	329 109	12 755	341 864	589 785
herav disponering som gjelder fjorårets regnskap	16 771	-16 771	-	-
*) Disponering foretatt i 2016 er inklusiv korreksjon av disponering for 2015.				
Risikoresultat i kollektivporteføljen				
Risikoresultat, død	-4 161	477	-3 684	-3 010
Risikoresultat, opplevelse	4 542	-794	3 748	17 594
Risikoresultat, utførhet	-8 092	10 090	1 998	10 702
Risikoresultat	-7 711	9 773	2 062	25 286
<u>Disponering av risikoresultat i kollektivporteføljen **)</u>				
Overført til risikoutjevningssfond	829	202	1 031	12 644
Overført til premiereserve	-	202	202	122
Overført til premiefond	500	-	500	7 958
Overført til fond for regulering av pensjoner	329	-	329	4 563
Sum disponering av risikoresultat	1 658	404	2 062	25 287
**) Risikoresultat fordeles mellom de enkelte kontrakter etter forholdet mellom årets risikopremier.				
Administrasjonsresultat				
Administrasjons- og forvaltningspremie	37 949	-	37 949	22 663
Netto frigjort administrasjonsreserve	5 534	2 797	8 331	5 530
Forvaltningskostnader	-28 813	-2 635	-31 448	-3 929
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-8 750	-482	-9 232	-7 782
Administrasjonsresultat	5 920	-320	5 600	16 482
Teknisk regnskap				
Teknisk regnskap før overføringer og premier til	310 547	38 979	349 526	631 554
Forfalt rentegarantipremie og fortjenesteelementer	55 457	-	55 457	49 794
Overskudd tilordnet forsikringskontraktene	-327 504	-12 833	-340 337	-598 919
Overskudd på ettårig risikodekning utførhet	6 967	-	6 967	-
Teknisk regnskap	45 467	26 146	71 613	82 429

Beløp i tusen kroner

	2016	2015
Endring i opptjent egenkapital		
Risikoresultat og avkastningsresultat overført til risikoutjevningfond	3 688	14 975
Tildelt avkastning fra fripoliser og justering fra i fjor	-99	1 179
Overskudd på ettårig risikodekning uførhet	6 967	-
Administrasjonsresultat i teknisk resultat	5 600	16 482
Forfalt rentegarantipremie og fortjenesteelementer	55 457	49 794
Netto gevinst på investeringer i selskapsporteføljen	30 034	118 337
Forvaltningskostnader og andre kostnader i ikke-teknisk regnskap	-3 919	-1 090
Skattekostnad	-901	-24 598
Endring i opptjent egenkapital	96 827	175 079
Avstemming av endring i opptjent egenkapital		
Opptjent egenkapital 01.01	660 882	485 804
Opptjent egenkapital 31.12	757 709	660 882
Endring i opptjent egenkapital	96 827	175 078

Note 24 - Skattekostnad

	2016	2015
Totalresultat før skattekostnad	97 728	199 676
Beregnet inntektsskatt	24 432	53 913
Formuesskatt	1 132	982
Justering av tidligere år	-11 418	-52
Skatte-effekt av permanente forskjeller	-11 421	-26 703
Effekt av endret skattesats	-1 824	-3 542
Årets skattekostnad	901	24 598
Formuesskatt	1 132	982
Justering av tidligere år	-11 418	-52
Endring utsatt skatt	11 187	23 669
Årets skattekostnad	901	24 599
Midlertidige forskjeller	972 809	1 035 461
Underskudd til fremføring	-790 377	-861 027
Grunnlag for utsatt skatt	182 432	174 434
Beregnet utsatt skatt i balansen	43 784	43 609

Tananger,

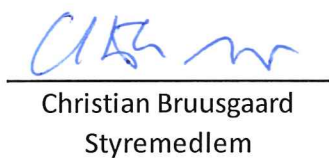
31. desember 2016

21. mars 2017

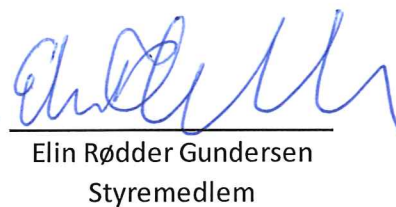

Jonny Mæland
Styreleder

Kristin Hovda Anfinsen
Styremedlem

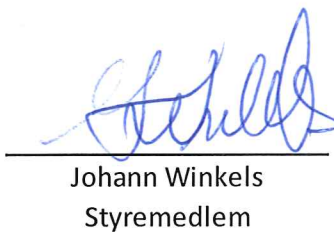

Eirik Birkeland
Styremedlem

Christian Bruusgaard
Styremedlem

Jarl Ellingsen
Styremedlem

Elin Rødder Gundersen
Styremedlem

Thomas Olafsrud
Styremedlem

Johann Winkels
Styremedlem

Rønnaug Hillier
Daglig leder

ConocoPhillips Norge Pensjonskasse

Beretning fra aktuar 2016

Årets bruttopremie i hht §9-2 i lov om foretakspensjon utgjør MNOK 383. Premien er beregnet på dødelighetsgrunnlaget K2013 og uføregrunnlag KU med grunnlagsrente på 2,0%.

Årets avkastnings- og risikoresultat for kollektivporteføljen utgjør MNOK 344, hvor avkastningsresultatet er MNOK 342 og forsikringsteknisk risikoresultat er MNOK 2. Risikoresultatet fordeler seg på MNOK -4 på dødelighetsrisiko, MNOK 2 på uførerisiko og MNOK 4 på opplevelsesrisiko (langt liv). I tillegg er det forfalt risikopremie på MNOK 10 for uførepensjon uten fripoliseopptjening og uten rett til overskuddsdeling. Det har blitt registrert uførehendelser for MNOK 3 tilknyttet denne uførepensjonen i 2016.

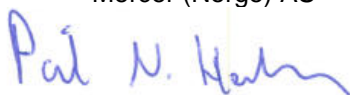
Årets avkastnings- og risikoresultat for kollektivporteføljen er disponert med MNOK 4 til risikoutjevningfond, MNOK 125 til tilleggsavsetninger, MNOK 116 til premiefond, MNOK 87 til pensjonistenes overskuddsfond, MNOK 10 til regulering av fripolisene og MNOK 2 til opptjent egenkapital.

Premiereserven pr 31.12.16 er MNOK 5 198 hvor det er benyttet samme beregningsgrunnlag som ved premieberegningen men med en grunnlagsrente på 3% for opptjening frem til 01.01.12, 2,5% for opptjening frem til 01.01.15 og 2% for opptjening fra 01.01.15. Premiereserven inkluderer en ufordelt avsetning på MNOK 39 for erstatningstilfeller som er forekommet, men foreløpig ikke meldt eller behandlet (IBNR). Den gjennomsnittlige grunnlagsrente på premiereserven utgjør 2,77% for kollektivkontraktene og 2,64% for fripolisene pr 31.12.16. Premiereserven inkluderer en administrasjonsreserve for dekning av fremtidige kostnader som i gjennomsnitt utgjør 4,0 % av netto premiereserve for kollektivkontraktene og 14,8% for fripolisene.

Vi bekrefter at pensjoner og eventuelle tillegg fra premiefond og pensjonistenes overskuddsfond er fastsatt i samsvar med bestemmelser i lov om foretakspensjon. Vi bekrefter videre at det forsikringstekniske oppgjør og fordeling av pensjonskassens overskudd slik det fremgår av avsnittet over, er fastsatt i samsvar med bestemmelsene i lov om forsikringsvirksomhet og lov om foretakspensjon. Vi finner at pensjonskassens virksomhet er drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte.

Oslo den 20. mars 2017

Mercer (Norge) AS

Pål N. Henriksen
Aktuar

Building a better
working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Vassbotnen 11a, NO-4313 Sandnes
Postboks 8015, NO-4068 Stavanger

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i ConocoPhillips Norge Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for ConocoPhillips Norge Pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle pensjonskassen eller legges ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stavanger, 21. mars 2017
ERNST & YOUNG AS

Tor Inge Skjellevik
statsautorisert revisor